

РЕШЕНИЕ

КАРАР

Байлангар

№ 10

15 июль 2019 ел

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Байлангар авыл Советы жирле үзидарәсенен
законнар һәм норматив
актлары үзгәрүе турында мониторингын раслау
турындагы нигезләмәсе

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы жирле үзидарә
органнарының канунчылык һәм муниципаль норматив-хокукый актлар буенча
мониторингны уздыру эшен камилләштерү максатыннан, Байлангар авыл
жирлеге Уставына таянып эш итеп, Байлангар авыл жирлеге карар итә:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Байлангар
авыл Советы жирле үзидарәсенен законнарында һәм муниципаль
норматив актларында мониторинг үткәрү турында нигезләмәсен
расларга.
2. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы жирле үзидарә
органнарына:
  - Үрләрнең ижади эшчәнлегендә шушы нигезләмәнен беренче
пунктына таянып эш итәргә;
  - Шушы нигезләмәне үтәү өчен җаваплы кешеләр билгеләргә;
  - Җаваплы итеп билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазифа
аңлатмаларына тиешле үзгәрешләр кертү;
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Уставына бастырырга, шулай ук аны Татарстан Республикасы
Кукмара муниципаль районының Интернет челтәрендә рәсми
сайтында урнаштырырга.

Жирлек башлыгы

И.Х.Минегалиев

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Байлангар авыл
жирлеге Советы
караары белән расланган
№10 “15” июль 2019 ел

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Байлангар авыл Советы жирле үзидарэ органнарының муниципаль
норматив
үзгәрешләренэ мониторинг үткэрү турында нигезләмэ**

I. Гомуми нигезләмэ

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Байлангар авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарының канунчылык һәм муниципаль норматив-хокукый актлар буенча үзгәреш мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлары, жирле үзидарэ органнары) жирле үзидарэ органнары тарафыннан башкарылучы системалы, комплекслы һәм планлы эшне күз уңында тоты.
2. Мониторинг жирле үзидарэ органнары тарафыннан башкарыла.
3. Жирле үзидарэ органнары мониторингны уздырганда Кукмара муниципаль район Советы һәм Кукмара муниципаль Башкарма комитетының баш специалисты (юристы) белән берлектэ эш алып баралар.
4. Мониторингны уздыру өчен жирле үзидарэ органнарында жаваплы кеше билгеләнэ.
5. Мониторинг уздыруның максатлары:
федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул ителүе, үзгәртелүе һәм аларның үз көчләрен югалткан дип саналуы;
муниципаль актларда коллизияләренэ, каршылыкларны, пробелларны бетерү,
хокукый жайга салуда кабатлауларны бетерү;
жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәэмин итү;
муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;
кирәге калмаган гамәлдэ файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисэалмаштырылмаган муниципаль актларның яисэ аларның аерым нигезләмэләрен ачыклау; хокук куллану нәтижәлелеген арттыру;
муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген киметүче факторларны ачыклау;
муниципаль актларның үтәлешенэ жирле үзидарэ органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү; нормалар билгеләү процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү тора.
6. Мониторинг:

Федераль конституция, федераль законнар, Россия Федерациясенә башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукий актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукий актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары;

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Уставы, муниципаль актларын җыю, гомумиләштерү, анализлау һәм үзгәрешләрне бәяләүне үз эченә ала.

7. Мониторинг үткәрүеннигезләр булып :

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

муниципаль актларның хокукий жайга салынуын аерым өлкәләрдә куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчеләкләрә турында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

муниципаль актларның камил булмавы хакында гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкурларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренә вәкилләкле органнары депутатларының мөрәжәгатләре, шул исәптән түбүндәгеләрне үз эченә алган мөрәжәгатләр тора:

муниципаль норматив хокукий актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан үткәрелгән хокукий экспертиза бәяләмәсе; билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан эзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәсе;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләренә, семинарларның, халык тыңлаулары, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәрү тәртібе

8. Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләренә кагылган мәсьәләләр буенча әлеге Нигезләмәненә 4 пункттында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшчә төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ аша башкарыла:

әлеге Нигезләмәненә 6 пункттында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив

хокукыйактларны дэгъвалау эшлэре буенча суд актлары (суд практикасы);
прокурор актлары.

10. Мониторингны гамэлгә ашыру, жирле үзидарә органнарынын норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар үткәрү эше нәтижәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы карары нигезендә кабул ителгән муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторинг үткәрүне гамэлгә ашыру процессын оптимальләштерү өчен:

“Гарант” мәгълүмат системасына хокукый жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар хакында мәгълүмат керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «Региональ законнар чыгаруаналитикасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасында муниципаль актларның законнарға туры килмәве турында мәгълүмат булуны тәэмин итүче мәгълүмати системаларының автоматлаштырылган сервислары(контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда) файдаланыла.

Мониторингны гамэлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) үзгәртелешен яки көчен югалткан (гамәлдән чыгаруны) дип саналышын тәэмин итү, әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән беррәттән муниципаль актларның куллану практикасы турында мәгълүмат түбәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләренең үтәлеше;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгы билгеләнгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукый актлар булуы;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы үз компетенциясе чикләрен үтәве;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булуы;

ижтимагый мөнәсәбәтләрене хокукый жайга салуның тулылыгы;

хокук нормаларында коллизия;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль акты кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренең

мәгънәсе бозылуы;

муниципаль хокукый акты кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тәҗрибәсе булуы;

норматив хокукый актларны куллануда бертөрле тәҗрибә булмавы;

муниципаль акты аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм

аларның эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйлә рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турында закон көченә кергән суд актлары булу (саны) һәм аларны кабул итү нигезләре.

13. Мониторинг йомгаклары буенча федераль һәм республика законнарында үзгәрешләр муниципаль актларга үзгәрешләр кертүне таләп иткән очракта жирле үзидарә органнары:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яна муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зуррак юридик көчкә ия булган актлар белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкилләклә органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда каралырга тиешле прокурор күзәтчеләгә актларыннан гайре башка прокуратура мәгълүматы, торганда мониторинг алар кергәннән соң 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәрү нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарының норма билгеләү эшчәнлегә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен гамәлгә ашыру

15. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт проектын эшләү һәм муниципаль актын кабул итү федераль һәм республика законнарының тиешле акты үзгәргәннән соң, ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә, 14 нче пунктның 3 нче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш.

16. Мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар мониторинг нәтижәләре турында жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында һәр айның 5 нче числосыннан да калмыйча хисап тоталар.

16. 1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- мониторинг үткәрү объекты турында мәгълүмат
- мониторинг үткәрүчеләр турында мәгълүмат
- мониторинг үткәрү вакыты турында мәгълүмат
- хокукый жайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәрү нигезләре

16. 2. Мониторинг нәтижәләре турындагы хисап (мәгълүмат) үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- хокукый жайга салуның ачыкланган проблемалары турындагы мәгълүматны;

- муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару турындагы тәкъдимнәрне;
- тиешле хокукий мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукий жайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләргә һәм тәкъдимнәргә.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары Регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кертү өчен жиһәрелә.

Әлеге регистрга кертү өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган муниципаль актлар жиһәрелә, анда тотылмый.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзер булырга мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткәрү һәм хокукий ижат итү эшчәнлегә өчен жаваплы затлар мониторингны оештыру өчен персонал (шул исәптән дисциплинар) жаваплы, шулай ук муниципаль актларны хокукий жайга салу өлкәсендә жиһәрелә үзидарә органнары карамагына караган тиешле федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен вакытында жавап бирәләр.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән, гражданнырга, юридик затларга, жәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр кылган (гамәлләр кылмаган) өчен жиһәрелә үзидарә органнары жиһәреләләре законнар белән тәңгәлләктә жаваплы.